

Agrárerdő, mint vegyes hasznosítású terület gyomösszetételének vizsgálata Szarvas térségében

Molnár Laura

Növényorvosi szak, mesterképzés, nappali tagozat

Növényvédelmi Intézet, Integrált Növényvédelmi Tanszék

Belső témavezető: Dr. Zalai Mihály, egyetemi docens, MATE, SZIC, Növényvédelmi Intézet, Integrált Növényvédelmi Tanszék

Az agrárerdészeti rendszerek hagyományos elemei a mezőgazdasági termelésnek, azonban az intenzív gazdálkodás elterjedésével jelentőségük nagymértékben csökkent. A klímaváltozás káros hatásainak mérséklése és a termelés diverzifikációja miatt jelenleg számos országban reneszánszukat élik. Az agrárerdészeti rendszerek a földhasználat hatékony és környezetkímélő módját teszik lehetővé.

Kísérletemet a MATE Öntözési és Vízgazdálkodási Kutatóközpontjában végeztem Szarvas térségében, 3 kísérleti területen, 2022-ben. A vizsgálati területeken folytatott termesztési módok hatására kialakuló növényzet eltéréseinek összehasonlítását végeztem, az első terület egy Kopeczky nyár és fehér fűz vegyes állományából álló ikersorokból és tavaszi vetésű egyéves kultúra számára előkészített köztes sávokból álló agrárerdészeti rendszer, a második területen fűz energiaültetvény és vöröshere, mint köztesnövény található, a harmadik vizsgálati területen pedig Kopeczky nyár és lucerna együttes termesztése folyik.

A vizsgálat elkezdésekor meghatároztuk, hogy a köztes sávok művelési módja, valamint a fasorok eltérő területhasznosítása is nagy hatással lehet a termesztési terület gyomnövényzetére, ezáltal pedig a termesztés eredményességére.

A mintaterületek minden táblában 4 darab transzекten kerültek kiválasztásra. Táblánként, a szegélytől mért távolságonként és időpontonként 4 darab 1 x 1 méter nagyságú négyzetet, közvetlen borítási százalékbecsléssel mértem fel a jelenlévő gyomnövények fajonkénti borítását. Így transzекtenként 4 mintateret jelöltünk ki, a fasorokban, a fasorok közvetlen szomszédságában (puffer zóna) és a művelt területeken. Tehát a „0.” méteren (a bolygatás mentes sávban), 1 méteren (közvetlenül a bolygatás mentes sáv határán attól 0-100 cm távolságban), a 2. méteren (a művelés határától mért 100-200 cm távolságban) és a 4. méteren (a művelés határától mért 300-400 cm távolságban) jelöltük ki a mintatereket.

A kapott eredmények alapján megállapítottam, hogy az eltérő művelés függvényében jelentős növényzetbeli eltérés tapasztalható. A fás sávok borításának legnagyobb részét Geophyta fajok, mint például *Rubus caesius*, *Convolvulus arvensis*, *Elymus repens* és *Calystegia sepium* tették ki. A puffer területeken mind a bolygatatlan sávokra, mind a művelt sávokra jellemző gyomnövények megtalálhatóak voltak. A fasorok közötti művelt sávokban kisebb mértékű gyomosodást tapasztaltam, ezeken a területeken is megjelentek egyaránt Geophyta, illetve Therophyta fajok is. A művelt területekre legjellemzőbb gyomnövények a következők voltak: *Convolvulus arvensis*, *Taraxacum officinale*, *Elymus repens*, *Capsella bursa-pastoris*, *Stellaria media*, *Lamium* spp., *Cirsium arvense*, *Veronica* spp., *Calystegia sepium*, *Setaria glauca*, *Digitaria sanguinalis* és *Ballota nigra*.

A kapott eredményeim alapján arra a következtetésre jutottam, hogy az agrárerdészeti rendszerek a táblaszegélyekre jellemző gyomosodási viszonyokat mutatnak, mind a gyomnövényzet mértéke, mind a gyomnövényzet összetétele tekintetében.

Munkám csak egy kis részét fedte le az agrárerdészeti rendszer egészének, azonban a következő általános következtetéseket le lehet vonni:

1. Az agrárerdészeti rendszerek diverzifikálják a tájat és számos előnyös tulajdonsággal rendelkeznek, mint például az árnyékhatás, szélvédettség, megváltozó lég- és talajnedvesség.
2. Az agrárerdészeti rendszerek kialakításakor figyelembe kell venni a fasorok és a köztesnövények egymásra gyakorolt hatását, a növények eltérő igényeit.
3. Az agrárerdészet, mint többfunkciós földhasználati módszer a jövőben sokkal nagyobb figyelmet kaphat a klímaváltozás okozta szélsőséges időjárás és az ettől függő mezőgazdasági termelés eredményének növelése érdekében.